Jaltan rantakatu on suosittu kävelykohde.

Turkki Bulgaria Romania Ukraina - Neljän maan unohtumaton risteily

29.3.2024 0.00

Risteily on mainio tapa tutustua Mustanmeren nähtävyyksiin. Uiva hotelli siirtyy yön aikana kohteesta toiseen ja aamulla odottavat uudet maisemat ja retket. Ankkurit ylös ja kierros neljään valtioon voi alkaa.

Teksti ja kuvat: MARKKU JALONEN

Erinomainen lähtösatama on Istanbul, joka leviää sekä Euroopan että Aasian puolelle. Se on niin iso, että mikäli tehtäisiin kolmio kärkipisteinä Raasepori-Porvoo-Tampere, laitettaisiin se täyteen taloja ja viisitoista miljoonaa ihmistä asumaan tuohon tilaan, se olisi juuri samankokoinen kuin Istanbul.

Kaupunki on kantanut romanttista ja eksoottista leimaa jo Konstantinopolin ajoilta. Ottomaanien aika, sulttaanit, suurmuftit ja visiirit antavat lisämausteensa pitkälle historialle. Vuosisatainen korkeakulttuuri näkyy kaikkialla. Viehättävää on myös se, että arkipäivä sulautuu saumattomasti muinaiseen loistoon.

Nähtävyyksien huippua edustaa Topkapin alue, joka on toiminut useamman hallitsijan asuinalueena.

Jokainen on jättänyt sinne oman kädenjälkensä. Toinen toistaan koristeellisempia huoneita, upeita käsintehtyjä lasitiiliä sekä kaakeleita on kaikkialla. Tarkasti vartioituina ovat myös sulttaanien aarteet omassa huoneessaan.

Neuvotteluhuone, kirjasto, sulttaanin makuuhuone, ne edustavat vuosisataista loistoa. Niin ikään parvekkeelta avautuvat huikeat näköalat Kultaiselle Sarvelle. Erikoisin rakennus lienee pyhä huone, jossa luetaan koraania oikean oppineen suulla jatkuvasti kovaäänisten kautta ihmisten kuultavaksi.

Täällä on islamin tärkeimpiä pyhäinjäännöksiä, kuten Muhammedin sapeli sekä muuta esineistöä. Lasivitriinissä voi nähdä sauvan, jolla Mooses löi vettä kalliosta. Muhammedin kivettynyt jalanjälki on myös esillä. Tärkeimpänä kaikista on hänen pyhyytensä partakarva pienessä lasiputkessa.

Varsin lähellä sijaitsee myös Hagia Sofia, Pyhän viisauden moskeija, joka on ollut 500-luvulla kirkkona, mutta nyt se on museo. Rakennustekniikka on uskomatonta. Ihmettelemistä riittää, kuinka se on kestänyt maanjäristykset, joita sattuu silloin tällöin.

Puiston toisella puolella on kuuluisa Sininen Moskeija, joka on saanut nimensä yli 20 000 käsin maalatusta lasitiilestä, jotka peittävät osan sen sisäseinistä.

Erikoisuutena siinä on kuusi minareettia, sillä yleensä moskeijoilla on neljä minareettia. Toimivaan temppeliin ei rukoushetken aikaan ole menemistä. Muulloin sisätiloissa pääsee vierailemaan, mutta asiallinen pukeutuminen sekä kenkien riisuminen on ehto sisäänpääsylle.

Vanha hevoskilparata Hippodromi on sekin aivan vieressä. Siellä seisoo ikivanha obeliski, pronssinen käärmetolppa vailla päitä sekä Karnakista peräisin oleva graniittiobeliski, jonka kuljettaminen louhokselta Egyptistä oli varsin vaivalloista ja kesti pitkään. Eikä siinä kaikki, obeliskista hävisi oudosti noin seitsemän metrin pala kuljetuksen aikana!

Ei sovi unohtaa käsittämättömän upeaa Dolmabachen palatsia Bosporin rannalla. Sulttaanit asuivat palatsissa siihen saakka, kunnes **Mustafa Kemal Atatürk** muodosti Turkin valtion. Sen seinät on koristeltu kullalla, hopealla, taidokkailla puuleikkauksilla sekä maalauksilla. Suurin kattokruunu painaa peräti 4500 kiloa. Porraskaiteiden pystypuut ovat kristallia. Yksi kuudesta saunasta on tehty alabasterista ja uskomattomin kaikesta on maailman suurin paikalla solmittu matto, joka on kooltaan 126 neliömetriä.

Mutta Istanbul ei ole vain historiaa. Se on oiva paikka tehdä ostoksia. Jollei Naisten moskeijan lähellä oleva Egyptiläinen basaari riitä, niin pitemmällä oleva Gran Basar tarjoaa noin 4000 myymälää melkoisessa sokkelolabyrintissä. Mausteita, koruja, kultaa, vaatteita, ruokaa sekä makeisia. Kaikkea löytyy, mutta koskaan ei pidä maksaa sitä, mitä pyydetään. Aina pitää muistaa tinkiä, sillä se on maan tapa.

Istanbulissa ei myöskään jää nälkäiseksi.

Tunnettuja ovat ravintolat, jotka sijaitsevat sillan alla, joka vie juuri egyptiläisen basaarin puolelle. Huokeammalla syö kuitenkin sivukujilla, jossa erinomainen lammas maksaa 7-8 liiraa eli noin 3,5 euroa. Ravintoloita ja kahviloita on joka puolella. Ruoka on maittavaa ja usein hyvin terveellistä kasvisruokaa. Mikäli haluaa toisenlaiset puitteet ruokailulle musiikin ja tanssiesitysten höystämänä, voi mennä johonkin Taksimin alueen monista show-ravintoloista. Tällainen kuitenkin maksaa huomattavasti enemmän.

Liikkuminen on suhteellisen helppoa. Taksia voi käyttää, mutta vaikka niissä mittari onkin, on syytä sopia etukäteen, mikä on hinta, valuutta, onko kyyti yhdensuuntainen ja onko maksu per matkustaja vai koko kööri. Eteneminen saattaa olla hidasta valtavien ruuhkien vuoksi. Samasta syystä on bussin käyttö hieman kyseenalaista.

Sen sijaan raitiovaunu on siisti, nopea ja halpa kulkuneuvo. Matka, jossa ei ole vaihto-oikeutta maksaa noin 1,5 liiraa, jolla saa poletin, *jeton*. Sen voi hankkia kioskista tai automaatista. Istanbulissa on myös maanalainen ja *funiculaire*, joka vie rannalta Taksimin alueelle. Parhaillaan Bosborinsalmen alle rakennetaan rautatietunnelia. Mutta silti matkanteko voi olla joskus tuskallisen hidasta.

Kaiken kaikkiaan, Istanbul on kiehtova sekoitus historiaa, nykypäivää ja eksoottista elämää viisi kertaa päivässä minareetista kaikuvine rukouskutsuineen ja hektisine elämänrytmeineen.

Seuraava etappi on Bulgarian Nessebar, joka sijaitsee tunnetun lomakeskuksen Sunny Beachin kainalossa.

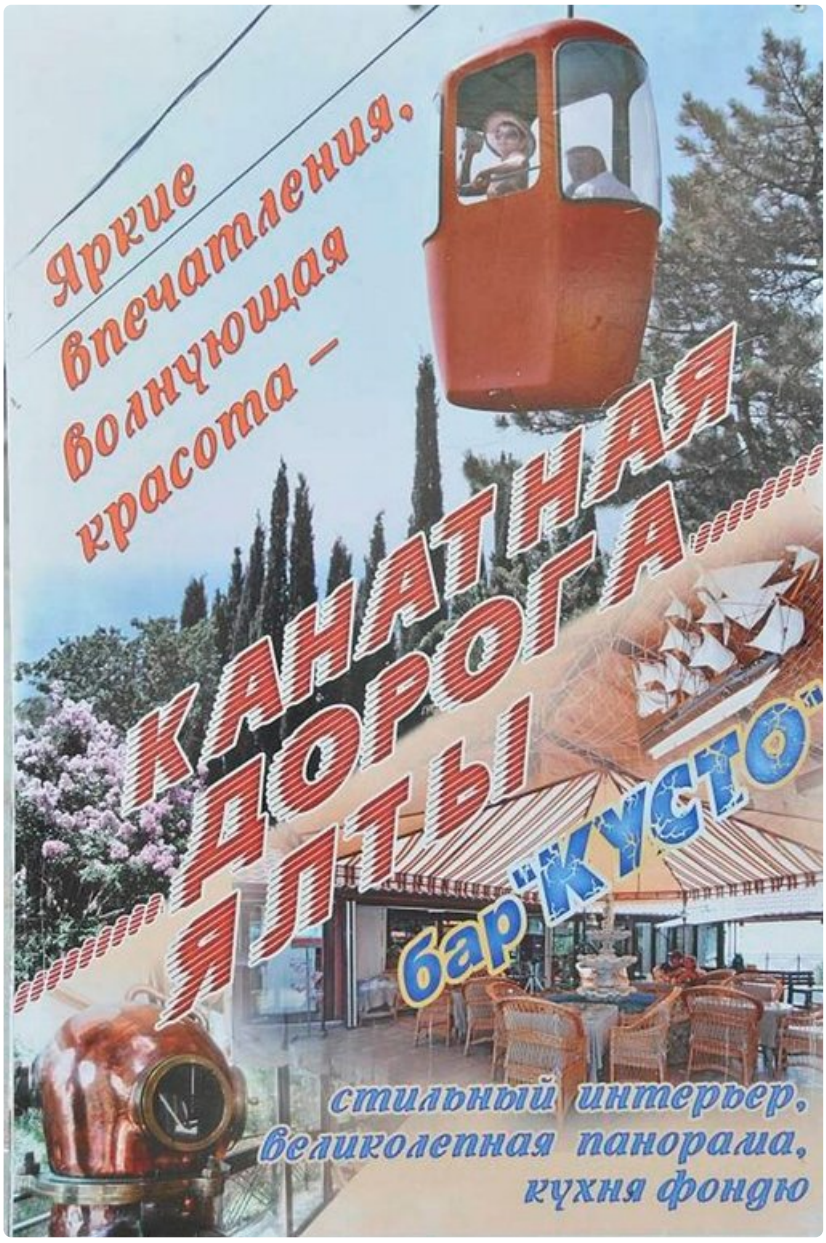

Kyltti kaapeliradalle.

Se on entinen saari, joka on yhdistetty kannaksella mantereeseen. Unescon suojelukohde on valokuvaajan unelma.

Rakennuskanta on pääosin säilynyt entisellään. Tyypillinen tapa väsätä talo on ollut rakentaa ensimmäinen kerros kivistä tai tiilistä. Sen jälkeen yleensä puusta tehty osa on ensimmäistä kerrosta leveämpi, antaen näin enemmän asuinpinta-alaa. Myös uudet talot noudattavat samaa kaavaa maisemallisen yhteneväisyyden vuoksi.

Kadut ovat hieman hankalakulkuisia, sillä ne on silattu eräänlaisilla liuskakivillä, joiden saumat saattavat olla epätasaiset.

Nessebarin alueella on runsaasti kirkkoja. Osa on raunioina, osassa on maallista toimintaa, kuten taidenäyttelyitä, mutta muutama täysin toimiva ortodoksikirkko on keskellä Nessebaria. Lähellä satamaa on vaatimaton uimaranta.

Linja-auton kääntöpaikka on kannaksen päässä, joten mikäli haluaa vierailla Sunny Beachin puolella, sekin käy. Myös taksit ovat kohtuuhintaisia.

Täällä maut ovat edelleen eksoottisia. Bulgaria tarjoaa muun muassa hyviä mezeitä, oivallisia lihavartaita sekä maukkaita jälkiruokia. Bulgarian jukurtti on tunnettua, ja jos sattuu saamaan jukurttia hunajalla, se suorastaan sulaa suussa. Nessebarin hienous ei ole ainoastaan siinä, että se on kaunis ja historiallisesti kiehtova, vaan myös siinä, että se on helposti käveltävissä ympäri ja ristiin rastiin. Satamasta on ainoastaan parisataa metriä kylän reunaan. Voiko enää paremmin olla?

Jos jollakin kaupungilla on loisteliaampi menneisyys kuin Constantalla, *Tomis*, on sitä vaikea uskoa. Täällä ovat olleet niin kreikkalaiset kuin roomalaisetkin, joista jälkimmäiset ovat jättäneet suuren määrän muistoja. Surullista on, että runsaasti vanhaa on jäänyt uusien talojen alle, mutta onneksi paljon entistä on vielä nähtävissä.

Arkeologisen museon kupeessa katoksen alla on hyvin säilynyt roomalainen mosaiikkikatu. On vaikea nykyään kuvitella sitä loistoa, jota se on antiikin aikana edustanut. Constantan ympäristössä on lisää roomalaisajan muistoja.

Toisin kuin samaan aikaan itsenäistynyt Bulgaria, ei Romania ole pystynyt karistamaan sosialismin kauden elämäntyyliä täysin. Constantan satama on eräs maailman suurimpia. Tänä päivänä se on hiljainen. Vain uusi terminaalirakennus kertoo yrittämisestä. Sekin on kuitenkin kilometrin päässä kaupungista.

Matkailijalle näytetään mielellään Mamaian ranta- ja hotellialuetta, mutta entiseen loistoon se ei yllä. Lähes kaikki Constantan nähtävyydet ovat joko roomalaisajoilta tai ennen toista maailmansotaa. Entinen kasino, museot ja muutamat vanhat talot edustavat mennyttä aikaa. Surullisinta on nähdä, kuinka Ceausescun aikana valtiolle otetut talot ovat säälittävässä kunnossa. Monista on katot sekä lattiat romahtaneet, ja nyt avoimissa huoneissa kasvaa ranteen paksuisia puita. Maali on rapistunut, ja talot ikään kuin odottavat kuoliniskua, joka romahduttaisi ne maan tasalle.

Ydinkeskustaa on vaikea hahmottaa. Kävelykatualue, Tomis Mall - ostoskeskus ja muutamia merkkituotteita kauppaavia putiikkeja. Seuraavan kulman takana voi olla aaltopellistä kyhätty rakennelma, josta saa piraattituotteita moneen lähtöön. Täällä on kaikki halpaa ja eurot sekä dollarit ovat kovaa valuuttaa. Leillä maksetaan korkeintaan bussikyyti, jos sellaiseen uskaltautuu. Taksit ovat keltaisia ja niillä on edullista ajaa.

Vanhat sosialismin aikaiset rakennukset 1960-luvulta tuovat mieleen Pietarin tai Viipurin laidat.

Harmaata, ikävystynyttä ja tylsää rakentamista massoille. Noista ajoista jäljellä on myös edelleen voimakas byrokratia, joka tosin ei enää tavallista matkustajaa kosketa.

Jos Constantan osaa ottaa oikein, on se kuitenkin mielenkiintoinen kokonaisuus. Antiikki, sosialismi ja hapuileva yritys uuteen ovat kokemisen arvoisia. Kulttuuriperintö on hyvä, kunhan vanhat ikeet saadaan karsittua pois.

***Oi Odessa**, sä helmi Mustanmeren!* Odessasta on tehty lauluja, eikä syyttä. Nykyään itsenäinen Ukraina on osannut pitää huolta kulttuuriperinnöstään.

Pääskysenpesä on yksityislinna, johon liittyy dramaattisia rakkaustarinoita.

Jaltan rantakatu ja pienvenesatama.

Jo satamasta tullessa törmää kirjaimellisesti historiaan. Rannasta kaupunkiin johtavat portaat ovat toimineet kulisseina Eisensteinin vanhassa, hienossa elokuvassa *Panssarilaiva Potemkin*, jonka mukaan ne on nimetty. Jollei halua nousta 192 historiallista askelmaa, voi käyttää vieressä kulkevaa *Funiculairea*, rataa, jossa kaksi vaunua kulkee ilmaiseksi edestakaisin.

Sekä portaat että rata päättyvät rantakadulle, jota plataanit varjostavat. Se on omiaan romanttisille kävelyretkille. Toisessa päässä on vanha kaupungintalo ja toisessa meri. Kuvernööri Richelieun patsas toivottaa portaiden yläpäässä vieraat tervetulleiksi. Katariina Suuri puolestaan seisoo vähän matkan päässä omalla jalustallaan. Lady, joka aikoinaan perusti kaupungin, vahtii ympärillään olevia upeasti entisöityjä 1800-luvun lopun taloja.

Kaikessa voi nähdä halun korjata vanha entiseen kukoistukseensa. Upeimpia rakennuksia on ehdottomasti lähistöllä sijaitseva oppera- ja balettitalo, joka lienee yksi maailman kauneimmista. Kaikki nämä ovat kävelymatkan päässä toisistaan. Erityisesti on mainittava taidemuseo lähellä satamaa. Sen kokoelma on merkittävä, ja varsinkin meriaiheiset taulut ovat kiertäneet näyttelyissä ympäri maailmaa.

Odessa on vihreä kaupunki. Plataaneja ja erilaisia puistoja riittää. Muutamat puistot on nimetty entisten ruhtinassukujen mukaan ja löytyypä sieltä myös maan suuren pojan, **Juri Gagarinin** puisto. Talot on entisöity pieteetillä. Lasista ja teräksestä rakennettuja pilvenpiirtäjiä kohoaa uusilla esikaupunkialueilla. Modernit talot vaikuttavat huolella tehdyiltä, toisin kuin neuvostoaikaiset jo valmistuttuaan valmiiksi ränsistyneet asuinlaatikot. Toki työtä riittää, moni keskustan rakennus kaipaisi laastia ja maalia pintaansa. Varsin uljas on 1952 valmistunut rautatieasema, joka noudattelee perinteistä sosialistista realismia. Muitakin mahtipontisia rakennuksia noilta ajoilta on Odessassa.

Liikenne ei ole ihan järjetöntä, mutta on syytä katsoa tarkasti katua ylittäessä. Punainen valo ei kaikille tarkoita pysähtymistä. Kaupungissa on hyvä julkinen liikenne. Raitiotie, linja-autot sekä johdinbussit liikennöivät säännöllisesti. Niihin vaaditaan kuitenkin *hrivnoja*, maan omaa valuuttaa. Taksit ottavat mielellään euroja tai dollareita. Vaikka täälläkin valitetaan lamaa, voi matkailija hämmästellä vanhojen Volgien tai Ladojen seassa vilahtelevaa upouutta Hummer-maasturia tai jopa puolen miljoonan euron Bentleytä. Odessa on laulun arvoinen.

Pysytään Ukrainassa. Jalta on ollut kautta aikojen kuuluisa lomanviettokeskus. Jo tsaarit perheineen v ierailivat Jaltalla, jonne on tuotu matkailijoita Suomestakin.

Jaltan kaupungissa ei ole kunnollisia rantoja. Myöskään hotellialue muutaman kilometrin päässä kaupungista ei voi rannoilla ylpeillä. Jokaisella hotellilla on pätkä rantaa, josta pääsee mereen. Rannat ovat pientä, meren pyöreiksi kuluttamaa kiveä.

Jalta on noussut Odessan tavoin sosialismista. Vain ikivanhat sähköbussit muistuttavat noista ajoista. Samoilta ajoilta on läheiselle kukkulalle nouseva köysirata, jonka korit ovat heppoisen näköisiä.

Kaupunki jaetaan periaatteellisesti kahteen osaan, joiden yhteenlaskettu asukasluku on lähes 170 000. Vaikka Neuvostoliittoa ei enää ole ja Ukrainakin on ollut itsenäinen jo vuodesta 1991, seisoo Lenin silti uhmakkaasti puiston laidalla. Herra ikään kun tarkkailee rantakadun alussa McDonaldsin asiakkaita, jotka edustavat ruuan länsimaisinta tarjontaa. Kalleimmat ja hienoimmat ravintolat ovat rantapromenadilla, mutta vatsan saa kylläiseksi sivukujien tavernoissa alle 10 eurolla.

Suosittu huvi on tepastella rantaa edestakaisin ja nauttia vaikkapa kuppi vahvaa kahvia paikallisessa kahvilassa.

Rannassa on useita liikkeitä, joista saa korkealuokkaisia vaatteita, kameroita ja muita elektroniikka-alan tuotteita kohtuuhintaan.

Aleksander Nevskin kirkko hieman etäämmällä rannasta on ehdottomasti käymisen arvoinen. Se on hiljattain restauroitu ja sen sipulitornit kimmeltävät kullattuina yli kaupungin.

Aleksander Nevskin kirkko sai kullatut sipulit 2010 päättyneessä konservoinnissa.

Odessan vanha osa on pieteetillä entisöity.

Jaltan anti jatkuu pitkin Mustanmeren rannikkoa. Kun tsaari perheineen vietti kesiään täällä, se veti muita ruhtinaallisia joukoin Krimin niemimaalle. Upeimpiin kuuluu varmasti Vorontshovin Alupka-palatsi, joka 1800-luvun puolivälissä oli tullut maksamaan rakennuttajalleen noin kaksi miljoonaa kultaruplaa. Kun näkee taidokkaan työn, voi sen hyvin ymmärtää. Yhden erikoisen stukkotöin koristetun huoneen valmistaminen kesti jopa kymmenen vuotta. Mutta komea on ollut myös herran jahti, jolla hän Venäjältä kesähuvilaansa matkusti. Sen hinta oli peräti viisi miljoonaa kultaruplaa!

Korkealla töyräällä sijaitsee rikkaan saksalaista sukujuurta olleen liikemiehen Pääskysenpesä-palatsi, johon liittyy surullinen tarina onnettomasta rakkaudesta, kuinkas muuten.

Historiaa huokuu Nikolai II:lle kuulunut Livadian palatsi. Täällä hän perheineen asui aina Venäjän vallankumoukseen asti. Hän ei pyynnöistään huolimatta saanut jäädä linnaansa ja neuvostoaikana se kansallistettiin.

Livadian palatsissa jaettiin toisen maailmansodan jälkeen Eurooppaa uusiksi.

Siellä tapasivat **Winston Chuchill** sekä **Theodore Roosevelt** isäntänään **Josef Stalin**. Neuvottelupöytä ja valtava sali ovat edelleen nähtävissä. Palatsissa on kuvia neuvotteluista sekä esineistöä Nikolai II:n ajalta.

Muutamat ylhäiset loivat omaisuutensa kaupalla tai maanviljelyksellä. Varsinkin viini viihtyy näillä seuduilla, ja edelleen Massandran alueen viinit ovat kuuluja. Ne ovat kuitenkin enemmänkin jälkiruokaviinejä makeutensa vuoksi.

Ilmasto on suotuisa. Mustameri tasaa lämpöä siten, ettei heinäkuussakaan lämpötila nouse juuri yli 25 asteen. Toisaalta taas talvella ei ole lunta eikä pakkasta. Vain vuorten huiput ovat tammikuussa valkoisina. Kaupunkia ympäröi hieman yli kilometrin korkuinen vuorijono, joka tehokkaasti estää kylmien pohjoistuulien pääsyn Jaltalle. Niinpä se on edelleen hieno lomakohde ja vierailun arvoinen.

Sinop on Turkin pohjoisin kaupunki. Kuten monen muun, tämänkin maankolkan historia on täynnä muistoja yli 2000 vuoden takaa.

Sinopissa on elänyt ja vaikuttanut Diogenes, joka eli tynnyrissä ja vaali vaatimattomuutta. Hän kulki kaupungissa lyhty kädessään etsien omien sanojensa mukaan ihmistä. Kun Aleksanteri Suuri kysyi, mitä hän voisi tehdä tälle miehelle, oli Diogenes vastannut: *Mene pois aurinkoni edestä.* Tämä ensimmäinen minimalisti on saanut patsaansa Sinopin kaupunkiin.

40 000 asukkaan Sinop on mukava satamakaupunki. Laiturilta on noin 300 metriä vanhaan keskustaan. Sieltä löytyvät kaupat, ravintolat, kahvilat sekä myymälät. Uudempi kaupunki leviää laajalle, mutta ei arkkitehtuuriltaan ole mitenkään erityisen kiinnostava.

Kaupungin erikoisuus ovat erilaisten laivojen pienoismallit. Niitä on monenkokoisia sekä hintaisia. Kerrotaan, että moisen harrastuksen aloittivat aikanaan kaksi karmeasta tyrmästä vapautunutta vankia. He koettivat näin pysyä kaidalla tiellä rakentamalla laivoja pulloon. Myöhemmin laivojenrakennus tuli niin suosituksi, että useampi myymälä tarjoaa monenmoisia aluksia myyntiin. Hinnat vaihtelevat koon mukaan viidestä eurosta 300 euroon riippuen laivan mallista ja yksityiskohtien määrästä.

Historiallisista kohteista voi mainita vanhan kriminsodanaikaisen linnakkeen ja pienehkön, mutta hyvätasoisen arkeologisen museon. Etnografinen museo puolestaan esittelee mielenkiintoisesti ottomaanien aikaa. Siellä voi perehtyä erilaisiin sisustuksiin, vaatteisiin sekä kokoelmaan vanhoja aseita.

Sinopin paras anti onkin sataman läheisyys ja merellinen kaupunginosa vanhojen kaupunginmuurien kupeessa.

Jälleen paikka, josta kukaan ei ole koskaan kuullutkaan, Trabzon, Turkissa sekin.

Jaltan rantakatu alkaa suihkulähteestä.

Kaatuneiden merimiesten muistomerkkiä vartioivat univormuihin puetut lapset.

Pienvenesatamassa ovat kalaravintolat ja myymälöitä.

Kuitenkin se on kaupunki, joka nousee jyrkille vuoren rinteille ja silläkin on mielenkiintoinen historia. Asukkaita on nykyään yli 300 000 ja elämänmeno on suurkaupungin hektistä. Keskusaukiolla Atatürk seisoo pronssisena katsomassa lukuisten kahviloiden toimintaa. Aukion pohjoispäästä alkavat kävelykatualueet, jotka ovat täynnä myymälöitä. Rinnakkain ovat halva-kauppias modernin merkkituote-puodin vieressä. Mitä täältä ei saa, sitä ihminen ei tarvitse.

Historiasta voi mainita Sofian nimeä kantavan kirkon, joka aikojen saatossa muutettiin moskeijaksi. Onneksi sen upeat freskot ovat säilyneet melko hyvässä kunnossa. Seinissä ja katoissa on esitetty kohtauksia Raamatun tapahtumista. Kaupunki on ollut joskus kuuluisan silkkitien haara.

Tuoreempaa historiaa edustaa Kemal Atatürkin talo korkealla kukkulalla. Turkin "Isä" vieraili rakennuksessa 1920-luvulla ja myöhemmin kaupungin asukkaat lahjoittivat talon Kemalille. Nykyään se toimii museona.

Trabzon on puolestaan Turkin itäisimpiä asutuskeskuksia. Seuraavaksi vaihtuu valtio ja vastassa on suunnasta riippuen Armenia tai Georgia. Mutta se on jo eri juttu.

MUSTAMERI FAKTAT:

Pinta-ala: 507 900 km2

Pituus: 1150 km

Leveys: 589 km

Keskisyvyys: 1200 m

Nimi Mustameri tulee siitä, kun myrskyllä sinertävä vesi muuttuu tummaksi.

TURKKI FAKTAT:

Valtiomuoto: Tasavalta, joka pyrkii EU:n jäseneksi

Pinta-ala: 774 815 km2

Asukasluku: n. 70 000 000

Raha: Uusi liira 1 € = 2.18 liiraa

Pääkaupunki: Ankara, suurin kaupunki Istanbul n. 15 000 000 asukasta

Korkein vuori: Ararat 5165 m

BULGARIA FAKTAT:

Valtiomuoto: Tasavalta, EU:n jäsen

Pinta-ala: 110 912 km2

Asukasluku: n. 7 900 000

Raha: Leva 1 € = 2 levaa

Pääkaupunki: Sofia

Korkein vuori: Musala 2925 m

ROMANIA FAKTAT:

Valtiomuoto: Tasavalta, EU:n jäsen

Pinta-ala: 238 391 km2

Asukasluku: n. 22 000 000

Raha: Leu 1 € = 4 leitä

Pääkaupunk: Bukarest

Korkein vuori: Moldoveau 2543 m

UKRAINA FAKTAT:

Valtiomuoto: Tasavalta

Pinta-ala: 603 700 km2

Asukasluku: n. 50 000 000

Raha: Hrivna 1 € = 12 hrivnaa

Pääkaupunki: Kiova / Kiev

Korkein vuori: Goverta 2061 m

Granaattiomena alentaa verenpainetta.

Maanjäristyksistä huolimatta Hagia Sofia seisoo tukevasti paikoillaan.

Vanha Istanbulin keskusta on tiiviisti rakennettu. Terminaalin rannassa rakennukset ovat jyrkällä rinteellä, jonka takana on Taximin alue.

Bulgarian Nessebarin satama yhdistyy mantereeseen kapealla kannaksella, jota pitkin pääsee kaupunkiin kävellen tai linja-autolla.

Pienen Nessebarin kiertää helposti läpikotaisin.

Jaltan takana kohoavat korkeat vuoret estävät kylmän pohjoistuulen.

Kesäpalatsin kukkaloistoa.

Sinopin kaupungin kotiseutumuseo.

Sinopin kaupunginmuuri on osittain pystyssä.

Turkin Trabzon on noin puolen miljoonan asukkaan kaupunki, jonka jyrkät kadut vaativat hyvät pohkeet.